

EL PRESIDENT DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL DEFENSA LA NECESSITAT D'UNA REFORMA CONSTITUCIONAL

El passat 20 d'abril es va celebrar al Senat el V Foro de las Autonomías, organitzat per l'Observatori Institut de Dret Públic, conjuntament amb la Fundació Giménez Abad i l'Institut de Dret Parlamentari.

El Fòrum, inaugurat pel president del Senat, va comptar amb la participació de representants polítics de l'Estat i de les comunitats autònomes, expresidents d'algunes comunitats autònomes, senadors i senadores, alts funcionaris estatals i autonòmics i professors universitaris. La sessió del matí es va dedicar a la presentació de la Valoració general de l'Estat Autònic 2015, de propera publicació a l'Informe anual Comunitats Autònomes, i l'anàlisi del contingut i eficàcia dels acords de les comissions mixtes en el procediment de l'article 33, 2 de la LOTC.

A la tarda la sessió es va dedicar a reflexionar sobre la possible reforma constitucional de l'Estat autonòmic. Va actuar com a ponent el professor Eliseo Aja, catedràtic de dret constitucional, i van intervenir posteriorment en la taula rodona Donya Mónica Oltra, vicepresidenta del Govern de la Comunitat Valenciana, El senyor Fernando Rey, Conseller d'Educació de Castella i Lleó, i la senyora Pilar Costa i Serra, consellera de Presidència del Govern de les Illes Balears.

La conferència de cloenda va anar a càrrec de l'Excm. Sr. Francisco Pérez dels Cobos, President del Tribunal Constitucional.

En la seva intervenció, el president del Tribunal Constitucional va fer un ampli i detallat repàs de les principals sentències del Tribunal Constitucional que han anat conformant el nostre Estat de les Autonomies, a partir del model d'organització territorial obert que va establir la Constitució de 1978. Després d'aquesta exposició, el Sr. Pérez dels Cobos va formular una sèrie de consideracions finals, que jutgem de singular rellevància, sobre la problemàtica actual de l'organització territorial a Espanya i el futur de la nostra Constitució.

El president del Tribunal va afirmar que en l'actualitat els problemes que planteja el nostre model d'organització territorial reclamen de manera inajornable una reforma del text constitucional. La reforma, va afegir, permetria donar resposta als problemes generats pel desenvolupament de l'Estat de les Autonomies i asseguraria la perdurabilitat del sistema constitucional. Avançant en el seu discurs va assenyalar els dos grans temes que haurien de sustentar el necessari consens inicial. D'una banda el procediment i per un altre el contingut bàsic de la reforma.

La reforma constitucional hauria de ser fruit d'un debat assossegat que donés peu a una àmplia negociació política. Aquest debat hauria de permetre recuperar el consens de 1978, tenint en compte que en l'actualitat no existeixen les pressions d'aquell moment constituent. Aquest debat pausat podria corregir els errors detectats i portar al text constitucional els elements estructurals fonamentals d'un nou model d'organització territorial que comptés amb un ampli suport dels ciutadans i de tots els territoris. Els articles 167 i 168 de la Constitució permeten comptar amb la garantia de la llera formal a seguir.

Pel que fa al contingut de la reforma també es van fer propostes concretes. La reforma hauria d'articular un nou sistema de distribució de competències que introduís claredat i permetés aconseguir la màxima eficàcia en l'exercici dels respectius poders. Per això, entre altres qüestions, hauria de reformular la tècnica bases- desenvolupament, clarificant l'abast funcional del que és bàsic i precisant en què estrictes supòsits és necessari acudir a aquesta tècnica de repartiment de poder legislatiu.

Es va fer especial èmfasi en la necessitat d'institucionalitzar els mecanismes de prevenció i negociació en els casos de conflictes entre poders territorials, de manera que el recurs davant del Tribunal Constitucional fos l'última ràtio. També es va insistir en la necessitat de reforçar constitucionalment els mecanismes institucionals de col·laboració, a través de la reforma del Senat i la constitucionalització de la Conferència de presidents i Conferències sectorials.

Finalment, es va assenyalar la necessitat de portar a la Constitució els aspectes més rellevants que es deriven del fet de ser Espanya un Estat de la Unió Europea.

Reflexions, com dèiem, d'especial significació per l'autoritat de la qual sorgeixen, però també pel seu contingut, ja que ofereixen un bon punt de partida per iniciar un camí, sens dubte complex i de llarg recorregut, però que molts jutgem ja inajornable.